

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

**Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat
roli trenerów w społeczeństwie**

(2017/C 423/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE:

1. art. 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że „Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególnie charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowoli oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną”;
2. 23 maja 2017 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła trzeci plan prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (2017–2020), w którym określono sport i społeczeństwo jako priorytetowe tematy współpracy UE w obszarze sportu, a rolę trenerów jako jeden z kluczowych tematów;

ZWAŻYWSZY, ŻE:

3. w ostatnich dziesięcioleciach w społeczeństwie zaszły ogromne zmiany i, z uwagi na postępy w technologii, gospodarce i strukturze społecznej, obecne pokolenia mierzą się z wieloma poważnymi wyzwaniami:
 - a) aktywność fizyczna ludności maleje ⁽¹⁾, a szczególną obawę budzi to, że aktywność fizyczna dzieci i nastolatków jest niewystarczająca, by zaspokoić potrzeby związane z ich rozwojem ⁽²⁾;
 - b) siedzący styl życia sprzyjający otyłości i kwestie zdrowotne związane z dłuższym średnim trwaniem życia nakładają coraz większe obciążenia na system opieki zdrowotnej, gospodarkę i społeczeństwo ⁽³⁾ ⁽⁴⁾;
 - c) w niektórych państwach członkowskich UE wzrasta bezrobocie, w szczególności wśród młodych ludzi ⁽⁵⁾;
 - d) Przed społeczeństwami europejskimi stają wyzwania dotyczące zachowania spójności i inkluzywności i tego, jak trafić do grup zagrożonych marginalizacją: imigrantów i uchodźców ⁽⁶⁾, seniorów, osób niepełnosprawnych i młodych osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ Eurobarometr 412 (http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf)

⁽²⁾ Sprawozdanie Komisji WHO ds. Rozwiązania Problemu Otyłości u Dzieci, WHO 2016 (Report of the commission on ending childhood obesity) (http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf?ua=1&ua=1)

⁽³⁾ Zalecenia Rady w sprawie międzysektorowego propagowania aktywności fizycznej dobroczynnej dla zdrowia, 2013 r. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:354:0001:0005:EN:PDF>)

⁽⁴⁾ Ekonomiczne koszty braku aktywności fizycznej w Europie, sprawozdanie ISCA/Cebr, 2015 r. (<http://inactivity-time-bomb.nowwemove.com/report>)

⁽⁵⁾ Statystyki dotyczące bezrobocia, Eurostat, 2017 r. (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends)

⁽⁶⁾ Dokument ten odnosi się do integracji migrantów i uchodźców zgodnie z konkluzjami Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich w sprawie integracji obywateli państw trzecich przebywających legalnie w UE, które to konkluzje zostały przyjęte w dniu 9 grudnia 2016 r. (15312/16)

⁽⁷⁾ Grupy, które są zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym w wyższym stopniu niż ogół populacji. Mniejszości etniczne, migranci, osoby niepełnosprawne, bezdomni, osoby borykające się z uzależnieniami od substancji odurzających, samotne osoby starsze oraz ludzie młodzi często mierzą się z trudnościami, które mogą prowadzić do dalszego wykluczenia społecznego, takimi jak niski poziom wykształcenia oraz bezrobocie lub niepełne zatrudnienie.

- e) zwiększona mobilność wpływa na domeny życia społecznego takie, jak rynek pracy, spójność kulturalna, usługi społeczne i środowisko;
 - f) wyzwania etyczne w sporcie są coraz większe;
4. szybki rozwój technologii doprowadzi do coraz większej automatyzacji zawodów, co może też sprawić, że ludzie będą mieli więcej czasu na rekreację⁽¹⁾. Jednakże ze względu na to, że technologie informacyjne ułatwiają dostęp do pasywnych sposobów spędzania czasu wolnego, w coraz większym wymiarze przeznaczają się czas wolny na popularne rozrywki z użyciem komputera, co prowadzi do jeszcze większego braku aktywności fizycznej;

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

5. jednocześnie, w ostatnich kilkudziesięciu latach sport się zmieniał, i nadal się zmienia, co stanowi odzwierciedlenie szerszej zakrojonych przemian społeczno-kulturowych: demokratyzacja i dywersyfikacja sportu poszerzyła jego zakres poprzez dodanie nowych dyscyplin sportowych, zwiększając dostęp kobiet do sportów tradycyjnie zdominowanych przez mężczyzn i skutkując powstaniem większej liczby ośrodków sportowych; zwiększając świadomość znaczenia sportu i aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju osobistego; wykorzystując potencjał sportu do integracji i włączenia społecznego, a także komercjalizację sportu, która pobudziła działania gospodarcze, przedsiębiorczość i handel;
6. sport i powiązana z nim aktywność fizyczna mogą wnieść wkład na płaszczyźnie społecznej, przyczyniając się do przewyższenia wielu spośród wyżej wymienionych wyzwań; rozwinięciem przy tym wyjątkowy walor społeczny sportu:
- a) jako obszar obejmujący działania, które mają pozytywny wpływ na dobrostan, zdrowie i jakość życia osób w każdym wieku;
 - b) jako zjawisko społeczne, które zbliża ludzi, sprzyjając tworzeniu spójności w społeczeństwie na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, zwiększając aktywność obywateli, propagując uczciwość i upowszechniając wspólne wartości⁽²⁾ między ludźmi, bez względu na ich religię, narodowość, status społeczny lub środowisko kulturalne;
 - c) poprzez wzbogacanie czasu wolnego o zajęcia, które wspierają rozwój osobisty, i ułatwianie nabywania umiejętności społecznych i innych niezbędnych umiejętności przez wszystkich uczestników oraz poprzez rozwój kapitału ludzkiego;
 - d) poprzez stymulację dobrowolnego zaangażowania w zajęcia, co przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa w życiu społecznym;
 - e) poprzez rozwój technologii, materiałów i wiedzy wykorzystywanych w uprawianiu sportu: od urządzeń ubieralnych, ubrań i żywności po programy ćwiczeniowe z których korzystają w pracy i czasie wolnym różne grupy ludności, w tym osoby starsze i osoby niepełnosprawne, ponieważ zwiększają one efektywność i bezpieczeństwo oraz usprawniają proces rehabilitacji;
 - f) poprzez propagowanie rozwoju obszarów miejskich zgodnie z kulturalnymi i społecznymi potrzebami obywateli oraz wiedzy na temat środowiska;
 - g) poprzez jego znaczące i coraz większe oddziaływanie na gospodarkę⁽³⁾;

UZNAJĄC, ŻE:

7. trenerzy odgrywają kluczową rolę w sporcie, ponieważ poprzez ukierunkowywanie i instruowanie uczestników mają wpływ na ich wiedzę, umiejętności, perspektywy, aspiracje, zdrowie, dobrostan i wartości. W Europie jest około 5–9 milionów trenerów, którzy mają kontakt z 50–100 milionami Europejczyków⁽⁴⁾;
8. trenerzy to osoby, które planują i prowadzą trening sportowy poprzez wykorzystywanie w bezpieczny sposób swoich potwierdzonych umiejętności i wiedzy w celu osiągnięcia wyników, do celów związanych z rekreacją lub zdrowiem;

⁽¹⁾ Zgodnie z szacunkami 54 % miejsc pracy w UE jest zagrożonych automatyzacją (Technologia w pracy. Przyszłość innowacji i zatrudnienia, Carl Benedikt Frey, Michael Osborne et al., Oxford Martin School, University of Oxford i Citi Global Perspectives & Solutions, 2015 r.) (<http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/publications/view/2092>)

⁽²⁾ poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości (art. 2 TUE).

⁽³⁾ Udział sportu w wartości dodanej brutto szacuje się na 1,76 %, co wynosi 174 mld EUR. W całej UE udział zatrudnienia związanego ze sportem w całkowitym zatrudnieniu ocenia się na 2,12 %, co stanowi 4,5 miliona osób (Analiza wpływu sportu na wzrost gospodarczy i zatrudnienie w UE (2012 r.), Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury).

⁽⁴⁾ http://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/coachlearn-project-summary-website-june-2015.pdf

9. do celów niniejszych konkluzji termin „trenerzy” oznacza trenerów sportowych, którzy:
 - a) są kobietami i mężczyznami posiadającymi kompetencje oparte na formalnym, nieformalnym i pozaformalnym uczeniu się jak być trenerem sportowym;
 - b) ukierunkowują i instruuja sportowców mających na celu osiągnięcie wyników i osoby uprawiające sport rekreacyjnie;
 - c) są osobami zatrudnionymi, jak również osobami działającymi na zasadach wolontariatu;
10. praca trenerów wiąże się z odpowiedzialnością, umiejętnościami i kompetencjami, które są opisane w systemie kwalifikacji danego kraju i organizacji sportowych;
11. szkolenie trenerów i wymogi dotyczące kwalifikacji są różne w zależności od kraju. krajowe ramy kwalifikacji lub systemy, o których mowa w europejskich ramach kwalifikacji to narzędzie służące do ułatwiania porównań między różnymi krajami, tak by propagować przejrzystość i porównywalność kompetencji i kwalifikacji na szczeblu krajowym i europejskim do celów mobilności i uczenia się przez całe życie;

STWIERDZAJĄC, ŻE:

12. trenerzy należą do najważniejszych osób w sporcie i pomagają przezwycięzać wyzwania, przed jakimi stają społeczeństwa, ponieważ obok innych zadań – w zależności od ich roli oraz kontekstu, w jakim prowadzą działalność trenerską – mogą:
 - a) kształtować najwcześniejsze doświadczenia z dziedziny sportu i aktywności fizycznej poszczególnych osób, wspierając rozwój nawyków związanych ze sportem i uczestnicząc w tworzeniu społecznych i gospodarczych korzyści wynikających z kultury sportowej;
 - b) pełnić coraz większą rolę społeczną w rozwoju osobistym osób uprawiających sport, w szczególności młodych sportowców, służąc jako pozytywne wzorce, poprzez pobudzanie motywacji i pewności siebie oraz kształtowanie wartości, nawyków behawioralnych i umiejętności społecznych tych osób;
 - c) wykorzystać swój wyjątkowy status, by pogłębiać włączenie społeczne i równouprawnienie płci, uczyć poszanowania dla wspólnych wartości⁽¹⁾ i różnic oraz propagować aktywność fizyczną we wszystkich grupach społecznych;
 - d) chronić i rozwijać uczciwość w sporcie i zasady fair play; jako pierwsi mogą też interweniować, dokładając należytej staranności, gdy wystąpi problem, np. ustawianie wyników zawodów sportowych, doping, przemoc, wykorzystywanie nieletnich itd.;
 - e) świadczyć usługi dotyczące spędzania czasu wolnego związane ze sportem i aktywnością fizyczną i uczestniczyć w opracowywaniu innowacji związanych ze sportem, w tym towarów, usług i metod treningowych;
 - f) kształtować doświadczenia sportowe innych istotnych zainteresowanych stron, takich jak członkowie rodziny sportowców, widzowie i fani, oraz innych stron społecznych, jako że wpływ działań trenerów wykracza poza sport i sięga innych kluczowych obszarów;

W ŚWIETLE POWYŻSZEGO ZGADZAJĄ SIĘ, BY:

13. w kontekście wielorakich wyzwań stojących przed społeczeństwem i w sytuacji gdy sport może wnieść wyjątkowy wkład w ich przezwyciężenie, rola trenerów obejmująca głównie aspekty sportowe ulega poszerzeniu, sięgając do obszaru działań, które mają szerszy wpływ na rozwój społeczeństwa i ludzi. Taka rola trenerów w obszarze sportu i aktywności fizycznej, przyczyniająca się do holistycznego rozwoju uczestników, przypomina rolę nauczyciela w edukacji, w szczególności w stosunku do dzieci i nastolatków;
14. obecnie najważniejsze kwestie w odniesieniu do trenerów dotyczą:
 - a) uznania rosnącego znaczenia roli trenerów przez społeczeństwo;
 - b) zwiększania świadomości samych trenerów co do znaczenia ich roli oraz powiązanych z tym możliwości i obowiązków, a także zachęcania do dalszego rozwoju tej roli;
 - c) poszerzania możliwości w zakresie uczenia się przez całe życie i kształcenia trenerów, w stosownych przypadkach, tak, by radzić sobie ze zmianami społecznymi, przede wszystkim w odniesieniu do opieki zdrowotnej, obowiązku opieki i w obszarze gospodarki i włączenia społecznego;

⁽¹⁾ poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości (art. 2 TUE).

- d) propagowania równouprawnienia płci i różnorodności w pracy trenera, w stosownych przypadkach, poprzez zwiększenie liczby zatrudnionych i działających na zasadzie wolontariatu kobiet-trenerów i osób z rozmaitych środowisk społecznych i etnicznych w różnych sportach i na wszystkich szczeblach;
- e) wspierania rozwijania dwutorowej kariery sportowców i propagowania pracy trenera jako zawodu wśród młodych ludzi;
- f) dbania o to, by, w odpowiednich przypadkach, działalność trenerska była uznawana jako zawód w państwach członkowskich UE poprzez propagowanie standardów i przejrzystości kwalifikacji trenerskich poszczególnych państw członkowskich i organizacji sportowych poprzez ich włączenie do krajowych ram kwalifikacji, o których mowa w europejskich ramach kwalifikacji;
- g) uznawania roli trenerów działających na zasadach wolontariatu i zapewniania im stosownego wsparcia;
- h) rozwijania szkoleń trenerów, nadawania międzynarodowego i międzysektorowego wymiaru kształceniu trenerów poprzez włączanie dobrych przykładów i przydatnych metod pracy z młodzieżą, takich jak uczenie się pozaformalne i nieformalne poprzez sport, pracę z osobami o specjalnych potrzebach i przedsiębiorczość;

W TYM KONTEKŚCIE WZYWA:

15. PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, BY BIORĄC POD UWAGĘ ZASADĘ POMOCNICZOŚCI I SPECYFICZNY CHARAKTER SPORTU,

- a) pomagały w propagowaniu szerszej pomyślanej roli trenerów w przezywczężaniu, w stosownych przypadkach, wyzwań społecznych stojących przed społeczeństwem jako całością;
- b) popierały programy edukacyjne i kampanie promocyjne, które mają na celu zwiększenie liczby kompetentnych trenerów i umożliwienie im lepszego dostępu do rynku pracy i poprawę ich sytuacji na rynku pracy;
- c) dzieliły się najlepszymi praktykami dotyczącymi szkolenia trenerów;
- d) ułatwiały współpracę pomiędzy instytucjami edukacyjnymi, organizacjami młodzieżowymi, federacjami sportowymi i sportowymi organizacjami parasolowymi w zakresie edukacji i szkolenia trenerów;
- e) wspierały wykorzystywanie nabytych doświadczeń i rozwój systemu uczenia się przez całe życie dla trenerów, który obejmuje możliwości uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego na różnych szczeblach pracy trenerskiej;
- f) uznały i propagowały działalność trenerskich organizacji i sieci parasolowych;
- g) propagowały, w ramach systemu edukacji sportowej, podejście do wyników uczenia się oparte na celach określonych w krajowych i europejskich ramach kwalifikacji i, w odpowiednich przypadkach, propagowały włączenie kwalifikacji trenerskich do krajowych ram kwalifikacji, z odniesieniem do odnośnych ram europejskich;

16. KOMISJĘ EUROPEJSKĄ, BY:

- a) ułatwiała wymianę dobrych praktyk i wytycznych w obszarach kształcenia trenerów i rozwoju ich kwalifikacji pomiędzy państwami członkowskimi UE i organizacjami sportowymi;
- b) rozważyła włączenie prac komisyjnej Grupy Ekspertów ds. Rozwoju Umiejętności i Zasobów Ludzkich sporządzającej wytyczne w sprawie podstawowych wymogów dotyczących umiejętności i kompetencji dla trenerów;
- c) nadal propagowała kryteria porównywalności kwalifikacji trenerskich poszczególnych państw członkowskich i organizacji sportowych w kontekście europejskich ram kwalifikacji;
- d) przeprowadziła badania w odniesieniu do roli trenerów, skupiając się w szczególności na wyzwaniach i przeszkodach pod względem edukacji, mobilności i rynku pracy oraz przeprowadziła ocenę wpływu działalności trenerskiej na najważniejsze wyzwania społeczne w sporcie i poza sportem;
- e) wykorzystywała możliwości oferowane przez Europejski Fundusz Społeczny, program Erasmus+ i Europejski Tydzień Sportu do celów podkreślenia i propagowania korzyści działalności trenerskiej i zachęcania do mobilności trenerów;

17. RUCH SPORTOWY I INNE STOSOWNE STRONY, BY:

- a) opracowały, w stosownych przypadkach w ścisłej współpracy z instytucjami edukacyjnymi, program szkoleń dla trenerów, który będzie nowoczesny i będzie uwzględniał zmiany zachodzące w społeczeństwie, w tym wiedzę na temat umiejętności społecznych, przeciwdziałania dopingowi, dwutorowej kariery sportowców, pracy z młodzieżą, opieki zdrowotnej, przedsiębiorczości, obowiązku opieki, równouprawnienia płci itp.;

- b) pracowały z trenerami z myślą o rozwinięciu bezpiecznych i efektywnych usług dotyczących spędzania czasu wolnego, tak by sport nadal był atrakcyjny i konkurencyjny w stosunku do nowych rozrywek, w których wykorzystuje się komputer;
 - c) sprawiły, by zawód trenera był bardziej dostępny poprzez szkolenia i zachęcanie do rozwijania kwalifikacji trenerskich i, obok innych kwestii, by wykorzystywały możliwości oferowane przez dzisiejsze technologie informacyjno-komunikacyjne;
 - d) propagowały różnorodność w działalności trenerskiej, w tym zwiększony dostęp dla kobiet, młodzieży i osób niepełnosprawnych;
 - e) pomagały w zachęcaniu do tego, by osoby pracujące jako trenerzy przeszły konieczne szkolenie;
 - f) propagowały uczenie się przez całe życie wśród trenerów, w tym poprzez walidację kompetencji, oraz propagowały wymianę poglądów, umiejętności i wiedzy na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
 - g) wykorzystywały Europejski Fundusz Społeczny i program Erasmus+ do celów wspierania procesu uczenia się przez całe życie wśród trenerów;
 - h) wspierały mobilność trenerów do celów uczenia się i nabywania wiedzy na temat kultury, wiedzy międzysektorowej, umiejętności językowych i innych stosownych nowych umiejętności;
 - i) pracowały z różnymi pracodawcami, by poznać ich potrzeby w zakresie rozwoju zajęć sportowych, w których mogliby uczestniczyć trenerzy sportowi, w celu propagowania różnorodności w działalności trenerskiej, w tym zwiększonego dostępu dla kobiet i młodych ludzi.
-